

ಸೌಖ್ಯನುಜನವು

$$\frac{1612}{10,439}$$

ವಿರೂಪಾಕ್ಷನು

శ్రీ
గురుదత్తాత్రేయప్రసన్న.

స్వామిభవము.

పూర్వ భాగము.

భక్తశిఖామణులూనా,

శ్రీగురుదత్తాత్రేయప్రసన్నానాయకునిచే సృజిత
బడిన యీప్రపంచమందలి సమస్త మతావలంబులు నేనాధ
పతులచేతను దమకనుభవవేద్యబులుగానివిషయములగూర్చి
కేవలపరవాక్యమునే పరమప్రమాణులుగా నైకొని విశ్వా
సముతో వర్తించుచుండుట సర్వులకుగోచరంబై. “యాదృశ
భావనాయత్ర సిద్ధిర్భవతితాదృశీ” ఎవరెటుల భావించురో
వారికటులనే సిద్ధించునను ఆర్యోక్తి సనుసరించి దృఢవిశ్వా

సముత్తో జీయకార్యము తప్పక సఫలమగునని భారతమందల్లి ఏకలవ్యుని చరిత్రము బోధించుచున్నది. అటుల మీరును నన్నొక పెద్దగా గ్రహించి కొంత కాలమునుండి ఐహికాముష్మిక పరమనుభూపేక్షలతో నన్నాశ్రయించి నేజెప్పినదానిలో మీచేత నైనంతవరకు కర్మయోగ జ్ఞానమార్గముల వర్తించిన మీధర్మక్తి విశ్వాసములకు నేను మిగులసంతసించి మోక్షోరిక చొప్పున నింతవరకు నాకు గలిగిన అనుభవమును ధృఢనమ్మకమును మీకు బోధించి లోకివాసనను వదల దలంచితిని. ఈవృత్తాంతమంతయు మీకు వేర్వేరదెలుపుట కష్టసాధ్యమనియు మీకువలె నితరులకుగూడ నుపయోగపడ గలదనియు నిశ్చయించి లిఖితరూపమున దెలుపబూనితిని.

ప్రతిజీవుడును పూర్వజన్మమునజేసిన పుణ్యపాపమిశ్రిత కర్మఫలముచేత బాంధినయీమనుష్యజన్మములలో మరల నట్టి పుణ్య పాప కర్మములనేజీయుట స్వభావమగుటవలన నేనును అట్టివాడనని వేరుజెప్పనేల. ఏపుణ్య కర్మఫలముయొక్క బలముచేతనో బాల్యముచూడియు షరోషకారబుద్ధియు సాశయ రాహిత్యమయిన మూఢనమ్మకమును నాకుగలవు. అవియే నన్నింతవరకు బాగుచేసినవని నానమ్మకము. అటులనే ఏపాప కర్మఫలబలముచేతనో విషయాసక్తియు, వేదశాస్త్రాభ్యాస పూర్వకమయిన ఆశ్రమోచిత కర్మాచరణ శూన్యతయు, నా శీఘ్రజ్ఞానసంపాదనమునకు ప్రతిబంధకములయినవని నానిశ్చ

యము. ఇట్లుభయసాధక శాధకములచేత నిరోధింపబడిన నన్ని యజ్ఞానసాగరమునుండి దరిజేర్చుటకు హేతుభూతములైన ముఖ్యసాధనములందు సంగ్రహముగ దెలిపెదను. (1) పరో పకారము (2) సజ్జనసేవ (3) తీర్థాటనము (4) దేవతోపాసన (5) యోగాభ్యాసము (6) కనచర్యపరిశీలనము (7) నిర్మమత్వము (8) వేదాంతసార గ్రహణము అను యీ అష్టేశ్వర్యములు నన్ను బొంది బ్రహ్మసాధునిగ చేసినవి.

1. పరోపకారము.

తనయొక్క తను మన ధనములకు గష్టనష్టములు గలిగినను సంతోషముతో సహించి మిగుల నుత్సాహముతో లోకానుగ్రహార్థమై చేయునుపకారమే ముఖ్యోపకారమనియు నట్లాచరించిన దధీచి, బుద్ధిడు, శంకరభగవత్పాదాచార్య స్వామి, ఏనుక్రీస్తు మున్నగువారలు శాశ్వత కీర్తులయిన నియు నాశాల్యమున మచిలేబందరునందొక మతాంతరుడు చెప్పినవాక్యము మనసున గాగుగానాటికొని నాన్ క్రికొలది యటులనే పాటపడవలయునని పుట్టిన కుతూహల మితవరి కును జెడక నానాటికభివృద్ధినిందుటచేత నేనెట్టిప్రపంచముల కింను సహించి నిరంతర సంచారముచేయుచు, సన్మతవ్యాప కమునై నాన్ క్రికొలది సద్బోధజేసి లోకముచే ననేక ధర్మ కార్యముల జేయించగలిగితిని.

2. సజ్జననేవ.

జ్ఞాన చిహ్నములగు “అక్రోధనై రాగ్య జితేంద్రియత్వం
క్షమాదయాసర్వ జనప్రియత్వం । నిర్లోభదాతా భయశోక
హర్తా । జ్ఞానస్యచిహ్నం దశలక్షణాని” అను పదిసుగుణములు
బూర్ణముగ నెక్కరియందున్నటుల మనము గ్రహించునశక్తు
లమనియు, తారతమ్యభేదముగ ఆయాసుగుణములు గలవారి
నాశ్రయించి యాసుగుణసంపత్తిని బొందుటమనకు శ్రేయ
స్కరమనియు, కదాచిత్ అట్టిసత్పురుషులయందేమైన లోప
ములున్నటుల మన యజ్ఞానవశంబున మనకు దోచినను వాని
చెతమాత్రము బరిగించిక యా మహనీయునియందుగల
సుగుణములనే గ్రహించుట మనకుగతావ్యసనియు, బూర్వా
శ్రమమున శ్రీశైలక్షేత్రము నందొక బావాజీచెప్పిన వాక్య
మిప్పటికి జ్ఞాపకమందొంచికొని సుగుణగ్రహణమందే బుద్ధివిలిపి
అభిమానరహితముగ నట్టి సత్పురుషులకు సమస్తాపచార
ములుజేసి వారి యనుగ్రహమును సంపాదించి మిగుల బాగు
పడితిని.

3. తీర్థాటనము.

స్వప్రార్థననుండియు మహాపులును లోకసంరక్షణార్థమవ
తరించిన రామకృష్ణాదులును సంచరించిన భూములను మనము
దక్షిణాచలతీర్థను వారు గ్రుంకు తీర్థముల మనము

స్నానపానములు జేయుటచేతను, స్థాపించినమూర్తుల మనము పూజించుటచేతను, సకల పాప విముక్తియగునని బోధించెడి శాస్త్రములందు సంపూర్ణవిశ్వాసము గలిగి నేటివరకు శిష్టు లాచరించుచున్నటుల నేనును ఆసేతు శీతాచల వర్తంతమును ద్వారక మొదలు జగన్నాథమువరకును గల కర్మభూమి నంతయు నావిధురాశ్రమమున సంచరించుచు సుగ్రమందలి సహస్రపుణ్యక్షేత్రములలో నామాతాపిత్రాది బంధువర్గము నుద్దేశించి తీర్థక్షాత్రములు యధాశక్తిగ జరిపి పితృబుణ విముక్తి నొందితి నని నమ్మి సంతసించితిని. అదియట్లుండ తీర్థాటనమగు నాకు గలిగిన లాభముల మీదు గొంతదెలిపెదను.

(1) స్వదేశమును విడుచుటచేత స్వకీయమున దేశ, బంధు, గృహములయందలి మమకారము తగ్గుటయు, అపరిచితదేశమందు సంచరించుటచేత, ధన, అధికార జనితము లగున అహంకారములు క్షీణించుటయు, క్షుత్తిపానా శయ నాదులయందు సహనముగలుగుటయు స్వానుభవైక ప్రళమ లాభము.

(2) కూపస్థ మండుకమువలె దనకంటే శ్రేష్ఠులేవిషయమున లేరనుదురూహ నశించి ప్రపంచమందు దాగ్రహించుడిగిన విషయములనేకములున్నవని తెలిసికొని వాటికై బ్రయత్నించుట రోడివలాభము.

(3) పుణ్యక్షేత్రముల బెక్కండు వణాశ్రమోచిత నిత్యనైమిత్తికాది కృత్యముల సకాలమందు జేయుటను కండ్లారజూచి తానును అటు లాచరింపవలయుననెడి కుశూహలము పుట్టి యా సత్కార్యములందు బ్రవర్తించుట మూడవ లాభము.

(4) అట్టి సత్కర్మాచరణమువలన గొంతపాపక్షయమై సజ్జన సహవాసమునందును, సద్విషయ ప్రవర్తనమునందును బుద్ధి ప్రవేశించుట నాలుగవ లాభము.

ఈ పైనాలుగు లాభములను గలిగించు తీర్థాటనము వలన చిరకాలము గురుసన్నిధానముననుండిసంపాదించు విద్య వలన పొందగల లాభముల నన్నిటిని అతిశీఘ్రకాలములో మాధూకరీవృత్తివలె ననాయాసముగ నొందగలిగితిని. ఈ తీర్థాటనములో మాగ్గమందు దట్టస్థించిన సత్పురుషుల దర్శన, సేవన, సహవాస సంభాషణములచేత ననేకములైన బ్రహ్మవిద్యా రహస్యముల నునాయాసముగ దెలిసికొంటిని.

4. దైవోపాసన.

మనము కించిద్జ్వలమనియు పరమాత్మ యొక్కండే సర్వజ్ఞుండనియు వాని నాశ్రయించినగాని మన మిహలోక సుఖముల ననుభవించి యజ్ఞానము నెడబాసి ముక్తి నొంద

గాలమనియు నెల్లరకు స్పష్టంబై. భగవంతు షొక్కండైనను
 దేశ, కాల, అవస్థా అవసరభేదములచేత ననేక నామరూప
 ములతో నవతరించి ఆయాకృత్యముల నెరవేర్చినటుల మన
 శాస్త్రములే సాక్ష్యమిచ్చుచున్నవి. అట్టి అవతారములన్నియు
 భగవదంశములే యగుటచేత నభేదమనెడి విషయము నిర్వి
 వాదాంశమయినను ప్రతిజీవుడును బూర్వజన్మమున నుపా
 సించిన, నమ్మిన, వినిన వాసనలననుసరించియు నీజన్మమున
 బెక్కండ్రాచరించుటను జూచియు, నాయా నామరూపములు
 గల దైవమునే యారాధించుబుద్ధిపుట్టి యుపాసించుచుండును.
 కనుక శిష్యులయొక్క సద్వాసనల ననుసరించియు ఆయుపా
 సనవలన శీఘ్రకాలమున నిష్టార్థసిద్ధి నొందుటకయి సిద్ధారి
 చక్రము ననుసరించియు వీలుగలవరకు సుసిద్ధదేవతోపాసననే
 శిష్యుల కుపదేశించుట గురువునకు కర్తవ్యము. ఒకవేళ
 శిష్యునకు పెక్కునామరూపములుగల అనేకదేవతారాధనల
 యందభిరుచి యుండెనేని అటులుపాసించుటనలన ననేకబాధ
 కములున్నవని దెలియజెప్పట గురువునకు ముఖ్యకర్తవ్యము.
 ఈవిషయమున నాయనుభవము నిందు దెలిపెదను. నేను
 ఆస్తికులును దైవభక్తులునగు సద్వంశమున జన్మించుటచేతను
 వేదచోదిత సత్కర్మాచరణ ప్రవరులచే బాల్యమునుండియు
 శిక్షింపబడుటచేతను, నాపూర్వజన్మ వాసనలు ప్రబలి దైవో
 పాసనలయందు ఆసక్త్యతిశయించి యెవరేయుపాసన జేయు

చున్నను వారింజూచి వారివలన నాయుపాసనావిధి నుపదేశమునుబొంది జపించుచుంటిని. అందువలన బాల్యమునుండియే గాయత్రి, శివపంచాక్షరి, రామషడక్షరి, బాలషడక్షరి, నారాయణాష్టాక్షరి, వాసుదేవ ద్వాదశాక్షరి, హనుమద్ద్వాదశాక్షరి, నృసింహాష్టాక్షరి, శ్రీపంచదశి మొదలగ నేకమంత్రముల నుపదేశమునుబొంది జపించుచుంటినిగాని పరమార్థకృత్యముల కేర్పరచుకొనిన కొద్దికాలములో ప్రపంచవిషయములనే గోరుచుండెడి చంచలస్వభావముగల చిత్తముతో నీపలువిధములయిన జపముల జేయుటచేత నాకంతగా లాభమేమియు గనుపింపకున్నను పెద్దలవలన గ్రహించిన మంత్రములను విడనాడిన పాపము ఘటించుననుభీతితో నట్లే జపించుచుంటిని. ఇట్లుండ దైవానుగ్రహంబున నొక శాడ యతీశ్వరుడు బెజవాడకు విజయముచేసి సరియైన మార్గముగానక తత్తరపడుచున్న పాంధునివలె చింతించుచున్న నన్ను జేరదీసి యిట్లని బోధించెను.

భగవంతు డొక్కండ్రా లేక పలువురా యని నన్ను బ్రశ్నించెను. ఒక్కండ్రే భగవంతుడని నేజెప్పితిని. ఆభగవంతుని గుణము లేవని నన్ను మరల బ్రశ్నచేసెను. సర్వజ్ఞత్వ, సర్వేశ్వరత్వ, సర్వాంతర్యామిత్యాది గుణంబులని నేజెప్పితిని. అట్టి భగవంతుండు నివిపుడుపాసించు వివిధనామరూపములుగల పెక్కండ్రలో నెవరని దిరుగ ప్రశ్నించెను. అందరు నట్టి

సారనియే బలికితిని. ఒక్కండనిచెప్పి పెక్కండజూపుట విరు
ద్ధమనియు, వీరందరు సర్వజ్ఞత్వాది గుణములు గలవారయిన
యెడల నిందరి నుపాసించుట అనవసరమనియు దెలుప నందు
పైన సమాధానము జెప్పజాలక నిరుత్తరుండనయితిని. పిమ్మట
నాయజ్ఞానము నెడబాపి సులభమార్గమును జూపింపు దలం
పుతో నామహానియుండిట్లని బోధించెను. ఒకవృక్షమునుండి
మఱియొక వృక్షముమీదికి నిష్ప్రయోజనముగ నెగురుచుండు
మర్కటమునకు వృక్షాశ్రమయెగాని లాభమేమియు లేనటుల
చంచల స్వభావముగల చిత్తముతో ననేక నామరూపములు
గల దైవము ననేక భావనలతో నుపాసించుట వృథా కాల
హరణమేగాని ఫలమంతగా లేదనియు, తనకిష్టమయిన నామ
రూపముగల యొకదైవమునే అనకాశమున్నంతవరకు నేకాం
తమున ధ్యానించుట, తన్మత్రమును జపించుట, సర్వదా
తన్నామమును స్మరించుట, తచ్ఛ్రిత్రమును పఠించుట, తద్రూ
పమును వీక్షించుటనలన శీఘ్ర కాలములో ఫలప్రదమగునని
యు, నితర దేవతాద్వేషములేకుండ నెక్క దైవమును మా
త్రమే నారాధించుట కతఃవ్యమనియు సూచనజేసిరి. ఒక్క
నామరూపముగల దైవమునే యారాధింప బూనినచో నితర
నామరూపముల మీదను, తనుపాసకులమీదను తప్పక ద్వేష
బుద్ధి గలుగునని నేజెప్పిన అజ్ఞానహింసకమునకు నపహాసించి
యిట్లని బోధించిరి. సేవలె అజ్ఞానవిశేషముచేత నితరదేవతా

ద్వేషము కొందరికి పుట్టిన బుట్టనచ్చునుగాని అది సహేతు
 కముకాదు. ఏలయునః—లోకమునందు బ్రసిద్ధమైన ప్రకృతి
 పురుషులలో బ్రకృతి స్వతంత్రముగాక పురుషాధీనమనియు,
 పురుషుడు వ్యవహార దక్షుడనియు, సంకులన ప్రకృతి పురు
 షునిలో సంతర్భావముగనే నుండుననియు, నందుచే బురుషుడే
 ముఖ్యోపాస్యుడనియు, నట్టిపురుషుడు బ్రహ్మ విష్ణు శివస్వరూ
 పములచే వ్యవహరింపబడుచున్నాడనియు, వీరిలో నెవరినుపా
 సింపినను తక్కినవారియందును తమపాపకలయందును ద్వేష
 బుద్ధి గలుగుట న్యాయవిరుద్ధమనియు సప్రమాణములతో
 బోధించిరి. అయినను ప్రమాదవశమున ద్వేషబుద్ధిగలుగనచ్చు
 నని సౌశయముతో బలికితిని. నాబుద్ధిమాంద్యమున కమ్మహా
 నీయుడు మిగుల నచ్చెరువొంది ప్రమాదవశమునగూడ నట్టి
 ద్వేషబుద్ధి కవకాశములేకుండ ద్రిమూర్త్యాత్మకుండగు దైవము
 నే యుపాసించుమని జెప్పిరి. అంతట ద్రిమూర్త్యాత్మకుండగు
 దైవమెవరనియు, నారిచరిత్రమెద్దియనియు, నాయుపాసన
 ననుగ్రహింపుమనియు నే సవినయముగ బ్రాధికంప దయాసము
 ద్రుండగు నాయతిపుంగవుడు శ్రీదత్తాత్రేయచరిత్రమును దెలిపి
 నామత్రము నుపదేశించి జనెను. అప్పుడినుండియు నామనం
 బాదత్తాత్రేయ పావారవిందములందే నిలిచి అన్యదేవతోపా
 సనలన్నిటిని దత్స్వరూపముగ భావించి విరమించితిని.

ప్రకృతమున వేదవేదాంగాది సమస్త విద్యలబాగుగా

•నభ్యసింది కల్పనృక్షముబోలె పండిత పామరుల కందఱకు గో
 ర్మైలదీర్చుచు స్వాశ్రమోచిత కర్మాచ్యుష్టానముల యధావిధిగ జ
 గువుచు లోక విఖ్యాతిగాంచుచున్న మహారాష్ట్ర దేశస్థులగు శ్రీ
 మత్పరమహంస పరివ్రాజకాచార్యవర్యులగు శ్రీశ్రీ వాసుదేవా
 నంద స్వస్వతీ స్వాములవారిని నే దక్షించిన పిమ్మట “జ్ఞానీజ్ఞాన
 ఫలంవేత్తి యోగీయోగఫలంతథా జ్ఞానయోగఫలంవేత్తిదత్తా
 త్రేయపరాయణాః” అను ఆర్యోక్తివాఙ్మన శ్రీదత్తాత్రేయో
 పాసనవలన యోగజ్ఞానముల రెంటిని శీఘ్రకాలములో పొంద
 వచ్చుననెడి నమ్మకము దృఢపడి వారియనుగ్రహమునకు బా
 త్రుండనై వారివలన యోగజ్ఞానములందలి బెక్కురహస్యముల
 దెలసికొంటిని.

మన అర్హమత పురాణకథకయగు శ్రీవేదవ్యాసులు
 నిగుణుడగు పరమాత్మ లోకానుగ్రహాక్షమయి సగుణ
 ముగ అనేక రూపములతో నవతరించెనని పురాణములందెల్ల
 డల ఘంటాపథముగ నెక్కిజెప్పచు మనుజులకు బూర్వజన్మ
 వాసనయా గలిగిన దైనభక్తి మిగుల దృఢపడుటకయి
 ఆయాదేవతా చరిత్రములను దెలుపునపుడు ఆదైవైక్యైర్
 తను ప్రతిపాదించుచు వచ్చిరని నిష్పక్షపాతబుద్ధితో నాలో
 చించిన వారెల్లరు నెఱ్ఱకొనెదరు. కాబట్టి ఏదేవతోపాసనను
 జేసినను ఏకాంతమున నాదేవతాధ్యాసముచేయుచు, ఆదైవమం
 త్రమును జపించుచు, అదైవనామమును సర్వదాస్మరించుచు,

అదైవ చరిత్రమును పఠించుచు, అదైవవిగ్రహమును పూజించుచు, అదైవ పమును దర్శించుచునుండిన శీఘ్రముగ ఫలప్రదమగునని నానిశ్చితాభిప్రాయము.

5. యోగాభ్యాసము.

ఈశాస్త్రము తక్కిన శాస్త్రములతో పాటుగ నతఃమానకాలమున నంతగా బ్రచారము లేకుండుటచేత నీశాస్త్రము ముముక్షులకెల్లరకు నవసరమా ! కాదా ! అనెడి విషయమును గొంత విమర్శింప నవసరమేర్పడుచున్నది. 'జ్ఞానాదేవతృకైవల్యం' అనుటచేత ముక్తిజ్ఞానమువలననే గలుగును. అట్టిజ్ఞానము వేదాంతశాస్త్ర శ్రవణ మనన నిధి ధ్యాసనలచేత గలుగును. అట్టినిధి ధ్యాసమునకు 'నష్టేపూర్వవికల్పేతు' యావదన్యస్యనోదయః! నిర్వికల్పక చైతన్యం! స్వచ్ఛంతావద్విధానతే' అనునటులచిత్తవృత్తి నిరోధమునపుడే బ్రహ్మసాక్షాత్కారమగును. అట్టిచిత్తవృత్తి నిరోధమునకు, 'యోగశ్చిత్తవృత్తి నిరోధః' అనుటచేత యోగాభ్యాస మవసరమగును. అట్టి యోగాభ్యాసమునందు, 'చలేవాతం చలేచిత్తం నిశ్చలంనిశ్చలోభవేత్' యోగీస్థాణుత్వమాప్నోతి తత్తోవాయం నిరోధయేత్ || అనుటచేత చిత్తనిరోధమునకు కేచక పూరకములతో గూడిన వాయునిరోధముచేసిన కేవలకుంభక ప్రాణాయామ సిద్ధిగలుగునని నిశ్చయింపబడినది. ఇటుల ముక్తికే యోగా

భ్యాసము సాక్షాత్సాధనముగాకున్నను పరంపరా సాధనముగా
 బరిగణింపబడినను యీయోగాభ్యాస మిపుడంతగా ముముక్షు
 పులచేత ననుష్ఠింపబడకపోవుటకు గారణము నూహితము.
 ఈకలిమాహాత్మ్యముచేత నిక్కాలంబున బెక్కండ్రు జీవనో
 పాధికై వేదశాస్త్రముల నభ్యసించుటచేతను, మోక్షశాస్త్ర
 మగు వేదాంతశాస్త్రము నభ్యసించువారలు ప్రాయశఃవయో
 వృద్ధులగుటచేతను, కొందరు యావనావస్థయందభ్యసించినను
 యీయోగాభ్యాస కాలమందయినను తదభ్యాసమున కవసర
 మగు జఘ్వాపిస్తాపరిత్యాగము చేయునంతటి శమదమములు
 లేనివారగుటచేతను, యీయోగవిద్య నశించుచున్నదని చెప్ప
 నొప్పును.

మరియు పండితులు తామభ్యసించని యోగవిద్యయొ
 క్క ప్రాముఖ్యతను ప్రతిపాదించిన దమకు శారవహాని యగు
 నను దలంపుతో, నక్క తనకందని ద్రాక్షపండ్లను నిందించిన
 విధమున యోగవిద్యను నిరాకరించిన యిప్పటివేదాంతులలో
 బెక్కండ్రు కేవల వేదాంతశాస్త్ర శ్రవణముచేతను అగ్రంథ
 ములను పునఃపునః పఠనరూపమయిన మననముచేతను, చిత్తై
 కాగ్రతలేని చింతనమనే నిధిభ్యాసనచేతను అపరోక్ష జ్ఞానసిద్ధి
 యగునని బోధించుచున్నారు. వారియద్వేష్యప్రకారము చేయు
 శ్రవణ మనన నిధిభ్యాసనలవలన పరోక్షజ్ఞానసిద్ధి గలిగిన గలు
 గవచ్చును. చిత్తైకాగ్రతతో జేయు నిధిభ్యాసనమే అపరోక్ష

జ్ఞానమిచ్చునని శాస్త్రము లుద్ఘోషించుచున్నవి. అనుభవజ్ఞులు సాక్ష్యమిచ్చుచున్నారు. ఈయోగవిద్య నీదేశపండితులాదరముతో నభ్యసించి, యందలి లాభముల నెందకున్నను నిజమయిన విరాగులగు ఔత్తరీయ బావాజీలలో కొందరయిన నిప్పటికిని యీయోగమం దభిరుచిగలిగి కొంతవరకభ్యసించి యున్నారు. అట్టివారిలో శ్రేష్ఠులగు బొంబయి యిలాకా అహమ్మదు నగరు జిల్లాలో చేరిన రాహూరి గ్రామ నివాసులగు నారాయణదాసు బావాజీగొదవద్ద నీయాశ్రమమున గొంత కాలముండి యోగమును గొంతవరకభ్యసించి యందలి లాభముల నిప్పటికిని పొందుచున్నాడను.

ఈయోగ శాస్త్రమందు జెప్పబడిన అణిమాదిసిద్ధుల నెందిన వారెచటనైన నగలరాయని పెక్కండు ప్రశ్నింతురు. సిద్ధుల నన్నిటిని బూటకముగ నెందినవారి నేజూచి యుండకున్నను కొన్నిటినిమాత్రము కొంతవరకు సాధించినవారు గలరని నెక్కి చెప్పగలను. మరియు యోగాగమమున ప్రాణాయామమువలనను, తహ్వర్వ కృత్యములైన ధౌతి, బస్తీ, నేతి, నాలి, వజ్రోళి, త్రాటకములనెడి షట్క్రియలవలనను, ఆహార విహారాది నియమములులేక దేహమందు గలిగే వాత పిత్త శ్లేష్మాధిక్యములచేత సంభవించు సమస్త వ్యాధులును ఔషధసేవలేకయే నశించును. ఇందువలన శరీరారోగ్యాభిలాషులకును, ధ్యానాసక్తచిత్తులకును యోగాభ్యాసమవసరమని

నానిశ్చితాభిప్రాయము. ఈయోగవిషయమును విపులముగ
దెలియ గోరువాడిదివరకు నాచేరచియింపబడిన యోగఫల
ప్రదర్శిని, యోగాభ్యాసదర్పణము అను గ్రంథములను జడువ
నలయును.

6. దినచర్య పరిశీలనము.

ప్రతిమానపుడును దాజేయవలసిన సుకృతములను,
విడువవలసిన దుష్కృతములను, శాస్త్రములచేతను, గురువుల
చేతను పలుమారు బోధింపబడుచున్నను అజ్ఞానవిశేషముచేత
దరుచుగ విధియైన సుకృతము లాచరించక దుష్కృతములనే
జేయుట దట్టస్థించుచున్నది. ఎప్పటికయిన దుష్కర్మముల విడ
నాడి సత్కర్మముల జేసినగాని భగవదనుగ్రహమునకు బాత్రు
డు కాజాలడు. కావున విధ్యుక్త కర్మముల జేయుటయందును
నిషిద్ధకర్మముల విడుచుటయందును స్వకీయ పురుష ప్రయ
త్నము మిక్కిలి యవసరమగుచున్నది. ఈవిషయమున సుల
భోపాయమును దెలిపెదను.

ప్రతివారును నిత్యము నిద్రలేచినదిమొదలు మరల
పరుండువరకు దాజేసినకృత్యములన్నిటిని, నందులకై విని
యోగపరిచిన కాలపరిమాణములను వివరముగ దెలియునట్లు
నొక కాగితముపైన వ్రాయుచుండవలయును. ఈకాగితమును
దా నిద్రించబోవునపుడు చదివి నాటిదినమున దానాచరించిన

కృత్యములలో సత్కర్మము లెవ్వయో, దుష్కర్మము లెవ్వయో, అసత్కార్యచరణమున కెంతకాలము వినియోగపడెనో, దుష్కర్మాచరణమున కెంతకాలమువృథాపుచ్చుబడెనో యనివిమర్శించి తాజేసిన సత్కర్మాచరణమునకు దృష్టియు, దుష్కర్మాచరణమునకు పశ్చాత్తాపమును పొంది మరుదినమున నంత పశ్చాత్తాపమున కనకాశమివ్వకుండా సత్కర్మములనే జేయుటకు ప్రయత్నించవలయును. ఈతీరున నెక సంవత్సరము వరకు దన నిత్యచర్యను విమర్శించుకొనుచుండినచో దుష్కర్మముల విడనాడి సత్కర్మములనేజేయ సమర్థుడగును.

మనము నిత్యమాచరించు కృత్యములు శారీరక, ప్రాపంచిక, పారమార్థికములని మూడువిధములుగ నుండును. అందు ఆహార, నిద్ర, సంగమ, ఆరోగ్యములనుగూర్చి చేయు కృత్యములు శారీరకకృత్యములనబడును. కామ, క్రోధ, లోభ భయ శోకాదులవిడనాడి తనకును తననేనమ్మి ఆశ్రయించిన వారికిని జీవనము ఒగుగుటకై చేయబడు తన వర్ణాశ్రమోచితమయిన కృత్యములను ప్రాపంచిక కృత్యములనబడును. శరీరముచే జేయబడు పూజానుష్ఠానములును, వాక్కుచేజేయబడు శాస్త్రాభ్యాస పారాయణములును, మనసుచేజేయబడు ధ్యానసమాధులును పారమార్థిక కృత్యములనబడును. కాబట్టి పైనదహరించిన శారీరక, ప్రాపంచిక, పారమార్థిక కృత్యము

లలో నెంతెంతకాలము గడుపుచున్నది విమర్శించి వీలుగల వరకు పారమార్థిక కృత్యములం దెక్కువకాలముగడుప బ్రయత్నించుట ముముక్షువునకు గతవ్యము. ఈవిషయమును విపులముగ దెలియగోరువారు నాచే రచింపబడిన స్వబోధ దర్పణము (Self Instructor Form) ను చదువుకొన వలయును.

7. నిర్మమత్వము.

జ్ఞానసాధనమైన వేదాంతశాస్త్రాభ్యాసము నపేక్షించు ముముక్షువున కవసరమైన సాధన చతుష్టయ సంపత్తిలోచేరిన శమాదీ షట్కములో నుపరతిచెప్పియుండుటచేతను, అట్టి యుపరతి రూపవైరాగ్యమునకు “నిర్మమత్వం విరాగాయ వై రాగ్యాత్ యోగసంగతిః యోగాచ్చజాయతే జ్ఞానం జ్ఞానాన్ముక్తిః ప్రజాయతే ” అనినందున నిర్మమత్వమే ప్రథమ సాధనమై ముక్తికి మూలకారణమగుటచేతను, అమృతత్వమనడి మోక్షము కర్మల చేతగాని, పుత్రపౌత్రాది సంపదచేతగాని, ధనమూలమైన దానాదులచేతగాని లభించక యొక్క త్యాగమువలననే లభించునని చెప్పటచేతను, అట్టి త్యాగము నిర్మమత్వము వినాలభించక పోవుటచేతను, “ ద్వేషదేబంధమోక్షాయ నిర్మమేతి మమేతిచ । మమేతి బధ్యతేజంతుర్ని మమేతి విముచ్యతే ” అనుటవలన ముక్తికి నిర్మమత్వమే ఘృఖ్యకారణమగుటచేతను, నిర్మమత్వమును సా

ధించుట ముముక్షువునకు ముఖ్యకర్తవ్యమని నిశ్చయించి యీ విషయమునుగూర్చి కొంత సంగ్రహముగ చెలిపెదను. ఈ ప్రపంచము దెన్నివిద్యలనైన నేరువవచ్చును. ఎంతధనము నైన సంపాదించవచ్చును. ఎంతకీర్తి నైన పొందవచ్చును. కాని ప్రపంచ విషయములందలి మమకారమును మాత్రము వదలుట బహుకష్టము. అందువలననే పెక్కండు సన్యాసులు, పలువురు విద్వాంసులు, అనేకులు నయోవృద్ధులు వైరాగ్యమునొందజాలక మోహసాగరమునబడి దరిగానక తల్లడిల్లుచుండగా విద్యాగంధములేక సకలసౌఖ్యములు గలిగిన పామరులగూర్చి వేరుగ జెప్పనేల. ఈవైరాగ్యమనునది ప్రతిమానవునికి శునకాదులకువలె కాలానుగుణ్యముగ తారతమ్యభేదముతోబుట్టి నశించుచుండును. దీనినే పురాణ, ప్రనూతి, శ్లోశానవైరాగ్యములని పెద్దలపహసించుదురు. కావున నిజమైన పరమ వైరాగ్యమన నెట్టిదో విచారితము. ప్రారబ్ధక్షయ పర్యంతము నీశరీరమువలన ముఖ్యప్రయోజనము బ్రహ్మవిచారమేయని నిశ్చయించి తచ్చరీరధారణమునకై మిక్కిలి అనసరమైన యుత్పాసల కెంతమాత్ర మన్న పానములత్యాగశక్తికమో అంతమాత్ర మప్పటికపుడు సంపాదించుటయందు మాత్రము ప్రవృత్తిగలిగి తదితర విషయముల నన్నిటిని త్రికరణశుద్ధిగా విడనాడుట పరమవైరాగ్యమని నైమిశారణ్యమునందొకముని పుంగవుడు నాకు బోధించెను. అప్పటినుండియు నాకా యు

తృప్తపదవి ఎల్లు సిద్ధించునని చింతించుచుంటిని. కొంతకాల
 ము గడచిన పిదప కురుక్షేత్రమునందొక అనుభవైకవేద్యుడ
 గు బావాజీ నాపూర్వపుణ్యవశమున దటస్థించి నాకీవిషయ
 మున మాగడదర్శియై యిట్లనిబోధించెను. సర్వదావస్తుసన్ని
 కర్షణేత మమకారము పుట్టి హెచ్చుచుండుటవలన ముము
 త్సువునకు జ్ఞాతచరదేశమైన స్వదేశమును విడనాడుట కర్త-
 వ్యమని శాస్త్రములు దెలుపుచున్నవి. పదార్థములు దూర
 మైన పిదప నాపదార్థములందలి మమకారము పూర్వమువలె
 బలిష్ఠముకాక వాసనామాత్రముగానుండును. ఆపదార్థవాసన
 నశించుటకు భగవద్భాసమే ముఖ్యసాధనము. గ్రామమువిడ
 చి గ్రామాంతరము వెళ్ళువానికివెనుకగ్రామముదూరమై ముం
 దుగ్రామము సమీపించునటుల భగవద్భాసమెచ్చినకొలది ప
 దార్థవాసన తగ్గినశించును. ఇటుల భగవద్భాసాభ్యాసమును
 బాగుగ చేసినచో ప్రథమమున నటుడు తనశిరముపై నుండెడి
 ఘటములనొంతరయందును వీక్షకులయందును సమలక్ష్యము
 చి ద్రవ్యసంపాదన చేయునటుల ముముక్షువును భగవద్భాస
 మునుజేయుచు తన గృహకృత్యములనుగూడ మెలకువతో నె
 రవేర్చుకొనుచుండును. అనంతరమున భగవద్భాసాసక్తి హె
 చ్చినకొలది జారస్త్రి తనలక్ష్యమును విటునియందుంచి కర్త-
 వ్యగృహకృత్యములందంతగా బ్రేమయుంచక వర్తించినటుల
 నీముముక్షువును సర్వదాభగవద్భాసమందే చిత్తముచి తదితర

వ్యవహారములను ప్రేమరహితముగ నిధిలేక చేయుచుండును. అట్లుపైన క్రమశః అప్రియపదార్థములను విడనాడి ప్రియ పదార్థానుభవమునకే బ్రయత్నించుట సహజమైనటుల ముముక్షువును నిస్సారమైన ప్రపంచ విషయముల విడనాడి పరమాత్మధ్యానమే చేయ ప్రారంభించును. ఈతీరున మమకారశూన్యడైన పిదప తన శరీరధారణ కవసరమగు అన్న పానములకు మాత్రమే అప్పటి కపుడు స్వల్పప్రయత్నముచేయుచు, తదితరవిషయములను సుతరాం విడనాడి నివృత్తిసుఖము ననుభవించునని ఆబావాజీ సప్రమాణములతో విరళముగ బోధించెను. అప్పటినుండియు నిర్మమత్వమునకు సాధనమైనభగవద్ధ్యానమునందే యెక్కువప్రేమ పుట్టి సర్వకాల సర్వావస్థలయందు ధ్యానముచేయ ప్రారంభించితిని.

స్వానుభవము

ఉత్తర భాగము. (త)

శ్రీసద్గురుపరబ్రహ్మణేనమః.

8. వేదాంతశాస్త్రవిచారణ.

ఇంతవరకు గ్రంథాపేక్షలేకుండ బెద్దల సేవచేయుటచేత గలిగిన చిత్తశుద్ధితోగూడిన స్వానుభవైక లాభముల దెలిపి తిని. ఇక దుఃఖప్రదమగు జన్మము నొందకుండ శాశ్వతసుఖమను మోక్షము సొందుటకు ముఖ్య సాధనమగు జ్ఞాన సంపాదనమున కవసరమైన వేదాంత శాస్త్రశ్రవణావసర మేర్పడినది.

ప్రతిజీవుడును సుఖము నపేక్షించును. దుఃఖమును ద్వేషించును. ఈసుఖాపేక్షయందును దుఃఖాధిక్కారమందును చేయు ప్రయత్నము శ్రమసాధ్యమగుటచేత నట్టి శ్రమజేయుట

కు పూర్వము దా ననుభవింప దలంచిన సుఖమెట్టిదియో, ద్వేషించదలంచిన దుఃఖమెట్టిదియో పరిశీలించుట బుద్ధిమంతు నకు గర్తవ్యము. కాన సుఖమననేమి? దుఃఖమననేమి? ఈ సుఖదుఃఖములు దేనివలన బుట్టును? ఈసుఖదుఃఖము లెంత కాలముండును? ఈసుఖదుఃఖముల ననుభవించు వారెవరు? అని విచారించుము. ప్రియపదార్థానుభవము సుఖమనబడును. ప్రియపదార్థవియోగమును, అప్రియపదార్థానుభవమును దుఃఖమనబడును.

దేశాంతరమందుండిన మిత్రుడు మృతిజెందకున్న సుమృతిజెందినటుల వాతా విసనతోడనే దుఃఖము గలుగుటవలనను, మృతిజెందినను ఆవార్త తెలియనంతవరకు ఊహముగనున్నాడని ఆనందించుటవలనను, యీసుఖదుఃఖములు కార్యాపేక్ష లేక కేవల భావనామాత్రములుగ నున్నవని స్పష్టము. మరియు సుఖదుఃఖములు బాహ్యపదార్థముల సంబంధించియుండుననియెడమా ఒకే పదార్థమొక కాలమున సుఖప్రదమై మరియొక కాలమున దుఃఖప్రదమగుచుండుటచేత సుఖదుఃఖములు కేవల బాహ్యపదార్థముల ననుసరించి యుండలేదు. ఇక నింద్రియముల ననుసరించి సుఖదుఃఖములు బుట్టుననియెడమా యింద్రియము లేకరీతిగా నుండినను దేశ, కాల, అవస్థాభేదముల ననుసరించి సుఖదుఃఖములు గలుగుచుండుటచేత సుఖదుఃఖములు కేవలేంద్రియములవలన గలుగుననియు జెప్పకూడదు.

కాబట్టి దేశకాలావస్థాభేదములచే గలుగు మార్పులకు లోబడిన బాహ్యపదార్థముల ననుసరించియు, యింద్రియముల ననుసరించియు, భావనామాత్రములైన అంతఃకరణ వృత్తుల ననుసరించియు సుఖదుఃఖములు పుట్టుచున్నవని చెప్పతగియున్నది. బాహ్యపదార్థములు, యింద్రియములు, అంతఃకరణవృత్తులు దేశకాలావస్థలచే గలిగే మార్పులకు లోబడుటచేత తజ్జనిత సుఖదుఃఖములును మాటిమాటికి మారుచు క్షణభంగురములు గ నున్నవి. కావున నిత్యపదార్థభావనయందు గలిగే సుఖము శాశ్వతమనియు, అట్టి నిత్యపదార్థ వియోగ మెన్నట్టికి లేకుండుటచేత దుఃఖమే యుండదనియు నిశ్చయమగుచున్నది.

ఇక సుఖదుఃఖముల ననుభవించు వారెవరను విషయములో సూర్యుడు సర్వత్ర సమానముగ బ్రకాశించుచున్నను, జలదర్పణాదులయందు మాత్రము చక్కగ ప్రతిబింబించినట్లుల, ఆత్మ సర్వవ్యాపకమైనను, అంతఃకరణయందు ప్రతిబింబించినపుడు శోచిన అవిద్యోపాధికుడగు జీవుడు కర్తృత్వభోక్తృత్వా ద్యభిమానవిశిష్టుడై సుఖదుఃఖముల ననుభవించుచున్నాడు.

ఈపై జెప్పిన సుఖదుఃఖ విచారణచేయుటలో బ్రహ్మజీవుడు, బాహ్యపదార్థములు, అంతర్నింద్రియములు, కర్తృత్వభోక్తృత్వములు, అవిద్య, మోక్షము మొదలగు విషయము

లదెలిసికొనుట అవసరమగుటచేత నీ యంశములనెల్ల విరళముగ దెలిపెడి వేదాంతశాస్త్రమును గురుముఖతః తెలిసికొనుట కవసరమేర్పడుచున్నది. గావున నీ సందర్భమున గురుశిష్యలక్షణముల నించుక దెలిపెదను.

శ్రీ శంకర భగవత్పాదాచార్యులవారు ప్రశ్నోత్తర రత్నమాలలో “ అధిగతతత్వః శిష్యహితాయోద్యతస్సతతం” అని గురు లక్షణము దెలిపియుండుటచేత, శాస్త్రోక్తమైనవర్ణాశ్రమాచార సంబంధమైన అనుష్ఠానపరుడుగాక కేవల వేదాంతశాస్త్రబోధనయందు వాక్పటిమ గలిగి ప్రతిఫలాపేక్షతో శిష్యాన్వేషణముచేయువారు గాక స్వానుభవైకవేద్యులై కేవల పరమార్థబుద్ధితో శిష్యుని అజ్ఞాన సంబంధమైన మౌల్తాపములను బోగొట్టుటకై సర్వదా యోచించుచుండువారినే గురువుగ గ్రహించి వారిసేవచేసి వారిదయను సంపాదించుకొని వారివలన సంశయములనెల్ల నెడబాపుకొనవలయును. ఇక శిష్యుని లక్షణముల దెలిపెదను.

అగ్నిచే కాలుచున్న యింటిలోనున్న పురుషుడు ప్రయాణయోగ్యములైన తిథివార నక్షత్రముల విచారించక బంధుమిత్రాది పరివారముకొరకును, ధనధాన్యాది పదార్థములకొరకును నిరీక్షించక నెటుల దన ప్రాణసంరక్షణార్థమై అత్యాతురతతో నాయింటినుండి బయలు వెడలునో అటులనే

తాపత్రయాగ్ని సంతప్తుడగు ముముక్షువు తన్ని వారణాధః
మై అన్నిటని విడనాడి గురుసాన్నిధ్యమునకు జేరవలయును.

మరియు పొరబాటున దారితప్పినపాంథుడు అరణ్యము
న బ్రవేశించి వ్యాఘ్రములు వెంబడించి తరుముచుండగా మా
గఁములో కృష్ణసర్పముచేత నిరోధింపబడి ముందడుగు సాగక
తడబడుచుండగా ధనమపహరింపవచ్చిన చోరులు బాధించు
చుండగా నా పాంథు డెటుల పరపురుష సహాయము నపేక్షిం
చునో అటులనే, తానే బ్రహ్మమనిదెలియక అజ్ఞానవశమున
దేశాత్మబుద్ధిచేత గలిగిన మోహరణ్యమున బ్రవేశించి దుస్సం
కల్పములచే దరుమబడుచు, ధనాదులందలి ఆసక్తి అనే దుష్టా
హిచేత నిరోధింపబడి జ్ఞానధనము నపహరించు కామక్రోధా
దులచే పీడింపబడుచున్న ముముక్షువు బ్రహ్మనిష్ఠుడగు గురువు
నాశ్రయించి జ్ఞానసంరక్షణము చేసికొనవలయును. ఇదియే తీవ్ర
మోక్షేచ్ఛ అనబడును. ఇట్టి తీవ్రమోక్షేచ్ఛగలవానినే శి
ష్యునిగ గ్రహించి వేదాంత బోధచేయుట గురువునకు
కర్తవ్యము.

ఈపై నుదహరించిన లక్షణములు గల గురుశిష్యులిద్దరు
తటస్థించిన పిమ్మట ఆశిష్యుడు గురుసన్నిధిని సవినయముగ, త
న సంశయముల బ్రశ్నరూపముగ తీచుగుటయు, శిష్యుని కేవి
షయమున సంశయమో ఆవిషయమునుగూర్చియే చక్కగ దె

లియునటుల గురువు బోధించుటయు మిగుల నవసరము గావున నింతటి నుండియు ప్రాయశఃశిష్యునకు దోచెడి సంశయములను, గురువు బోధించెడి సమాధానములను స్పష్టముగ దెలియుటకై ప్రశ్నోత్తర మూలముగ దెలుపదలంచితిని.

1 ప్రశ్న:—నాకీ దుఃఖ మెటులగలిగెను? ఎటుల నీ దుఃఖ నివృత్తియై శాశ్వత నుఖ మెప్పుడు గలుగును.

సమాధానము :—నిరపాయకరమును, అచేతనమునగు త్రాటిని మందాంధకారములో జూచి, అపాయకరమునుచేతనమునగు సర్పముగా భ్రమించి భీతినొందినటుల, శరీరత్రయము లకంటెను, అవస్థాత్రయములకంటెను, పంచకోశములకంటెను, చతుర్వింశతి తత్వములకంటెను వేరై, అద్వితీయమై నిస్సంగమై- నిర్వికారమైన సచ్చిదానంద స్వరూప పరబ్రహ్మమే నీవుగా నుండగా, అజ్ఞానవశమువలన నీవు నిజస్థితినిదెలియజాలక, అంతఃకరణ తాదాత్మ్యాధ్యాసవలన, దేహోదులయందు అహమనెడి భ్రమయున్ను, గృహోదులయందు మమత్వభ్రమయున్ను నీకు గలుగుటచేత నీకీదుఃఖము గలిగినది. దీపాదులచేత సర్పముగా తోచినదానిని పరీక్షించుటవలన నదిసర్పము కాదు రజ్జువని తెలిసికొనిన పిమ్మట సర్పభయనివృత్తియైనటుల, గురుముఖతః వేదాంతశాస్త్రశ్రవణముజేసి ఆ వినినదానిని యుక్తులచేత జక్కగ మననముచేసి సంశయములనెల్ల న

డబాసి చిత్రైకాగ్రతతోనిధిధ్యాసచేసి స్వానుభవముచేత నీవే
ఆపరబ్రహ్మమని దెలిసికొనిన పిమ్మట నీకీ దుఃఖనివృత్తియగు
ను. మరల నిట్టి దుఃఖ ప్రదమగు జన్మ యెప్పటికిని గలుగకుం
డ శాశ్వత సుఖము నొందెదవు.

2 ప్రశ్న:—అ ద్వితీయ శుద్ధపరబ్రహ్మమునందు అ
నేక నామరూపములుగల జగత్తెలుల గలిగెను?

సమాధానము:—అద్వితీయ శుద్ధపరబ్రహ్మమందు, అ
నాది కల్పితమైన ప్రకృతియే, శుద్ధసత్త్వగుణయుక్తమైన మా
యఅనియు, మలిన సత్త్వగుణయుక్తమైన అవిద్య అనియు, త
మోగుణయుక్తమైన తమః ప్రధానప్రకృతియనియు వ్యవహ
రింపబడుచున్నది. ఆమాయయందు ప్రతిబింబించిన బ్రహ్మము
నే సర్వజ్ఞత్వాదిగుణములుగల యీశ్వరుడనియు, అవిద్యయం
దు ప్రతిబింబించిన బ్రహ్మమునే కించిత్ జ్ఞత్వాదిగుణములుగల
జీవుడనియు వాడెదరు. అందు సర్వాంతర్యామిత్వముచేత నీ
శ్వరుడాక్కడగుచున్నాడు. పరిచ్ఛిన్నోపాధులలో నుండుట
చేత జీవులనేకులగుచున్నారు.

సృష్టికి పూర్వము కర్మసహితమైన జీవులు తమ యు
పాధులగు అవిద్యతోగూడి మాయయందు లీనమైనందున
ఆమాయ బ్రహ్మయందు ఛాయాపురుషరూపముగ అభేదము
గానుండుటచేత నాపరబ్రహ్మమును, సజాతీయ విజాతీయ స్వ

గతభేదశూన్యమగు అద్వితీయ సచ్చిదానందమని సిద్ధాంతిక
రింపబడినది. జీవులయొక్క కర్మ పరిపక్వమువలన బ్రహ్మము
నకు తా ననేక రూపులగుటకు సంకల్పము పుట్టగానే తమః
ప్రధానప్రకృతివలన ఆకాశవాయుతేజోజలపృథ్వులనెఱు పం
చమహాభూతములు పుట్టె. ఆ పంచమహాభూతములు సమష్టి
వ్యష్టిరూపములతో నూత్నసృష్టిగానుండెను. విమృత సీత్య
రేచ్ఛవలన నీ పంచమహాభూతములు పంచీకరణమై సమష్టివ్య
ష్టిరూప స్థూలసృష్టి అయ్యెను. అపుడు సమష్టి స్థూలనూత్న
కారణ ప్రపంచాభిమాని యీశ్వరుడాయెను. వ్యష్టినూలనూ
త్నకారణ ప్రపంచాభిమాని జీవుడాయెను, ఈ తీరున సచ్చి
దానందస్వరూప అద్వితీయ శుద్ధపరబ్రహ్మమునందు, ప్రకృతి
మాయ, అవిద్య, ఈశ్వరుడు, జీవుడు మొదలగునవియన్నియు
నారోపింపబడినవి. ఆరోపమనుటచేత నస్తుతలేవివేయని తెలి
యనగును.

అయితే నాశుద్ధబ్రహ్మమునం దీయారోపమెపుడు యెం
దుకు గలిగెనని అందరకు శంకపుట్టునుగాని ఆశంకను దీర్చు
టకు శాస్త్రములును, గురువును సమర్థులుగాకుండుటచేత, కా
లిపోవుచున్న యింటిలోనున్న పురుషుడు ఆయింటికి యెపుడు
యెవరివల్ల యెందుకు అగ్ని సంభవించెనని యోచించుచూ ఉ
పేక్షించుటకంటె నాయగ్నిని వెంటనే చల్లార్చుకొనుట శ్రే
యస్కరమైనట్లు, అబ్రహ్మమునం దీ యారోపమెపుడెందుకు

గునిగనని విచారించుచు నుపేక్షించుటకంటె, యీ ఆరోపణ ని వృత్తియై నాకీమఃఖమెటుల పోయి శాశ్వతనుఖమెటుల గలుగునని విచారణచేయుట బుద్ధిమంతుని లక్షణమును కతావ్యమును యని పునఃప్రశ్నకవకాశములేకుండ నొక సమాధానము చెప్పెదరు. ఈ సమాధానము సంశయాత్ములకంతగా తృప్తిగా నుండదు. వారి సంశయమును భగవంతుడే కాలవశమున దీర్చుగాత.

3 ప్రశ్న :—పరబ్రహ్మ ధర్మములేవి?

సమాధానము.—దేహత్రయవిలక్షణత్వము, అవస్థాత్రయసాక్షిత్వము, పంచకోశవిలక్షణత్వము, చతుర్ద్వింశతితత్త్వాతీతత్వము, సచ్చిదానందరూపము ఇవి బ్రహ్మధర్మములు.

4 ప్రశ్న :—ప్రపంచధర్మములేవి?

సమాధానము.—దేహత్రయము, అవస్థాత్రయము, పంచకోశములు, చతుర్ద్వింశతి తత్త్వములు, అన్యతజడమఃఖాత్మకము- ఇవి ప్రపంచధర్మములు.

5 ప్రశ్న :—ఈశ్వరధర్మములేమి?

సమాధానము.—ఈశ్వరునికి, అవ్యాకృతమాయ దేశము, ఉత్పత్తిస్థితిప్రళయములు కాలము, సత్వరజ స్తమోగుణములు వస్తువులు, విరాట్ హిరణ్యగర్భ అవ్యాకృతములు శరీర

ములు, వైశ్వానరసూత్రాత్మలంతర్యాములు అభిమానులు, ఒక్కటే జీవరూపమున అనేకమై ప్రవేశించుట యనే సృష్టి కార్యము, సర్వజ్ఞత్వ, సర్వేశ్వరత్వ, సర్వాంతర్యామిత్వములు, ఏకం, స్వాధీనము సమర్థత- ఇవి ఈశ్వర ధర్మములు.

ప్రశ్న :—జీవధర్మములేవి?

సమాధానము.—జీవునికి, చక్షుఃకంఠహృదయములు దేశము, జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్తులు కాలము, స్థూలసూక్ష్మకారణదేహములు వస్తువులు శరీరములు, విశ్వతైజసప్రాజ్ఞలు అభిమానులు, జాగ్రత్త మొదలు మోక్షపర్యంతముండెడి సంసారముకార్యము, అల్పతక్తి, కీచితజ్ఞత్వము, పరిచ్ఛిన్నత్వము, నానాత్వము, పరాధీనత, అసమర్థత, అపరోక్షత, అవిద్యోపాధి ఇవి జీవధర్మములు.

7 ప్రశ్న :—ఇటుల బ్రహ్మము, ప్రపంచము, ఈశ్వరుడు, జీవుడు వీరియొక్క ధర్మములు విరుద్ధములుగనూడగా వీరియందు పరస్పరాధ్యాస యెఱుఁగుచున్నారా? మరియు నిస్సంగుడును, నిర్వికారుండును, నిష్క్రియుండును, సచ్చిదానందస్వరూపుండును, సర్వజ్ఞుండును, సర్వవ్యాపకుండును అగు పరబ్రహ్మ నేనైనపక్షమగు తద్విరుద్ధధర్మములగు దేహదారాదిసంగంబును, కామాదివికారంబును, కలకృత్వాద్యభిమానమును, దుఃఖమును, కించిద్జ్ఞత్వమును, పరిచ్ఛిన్నమును, నాకటుల ఘటించెను?

సమాధానము.—విచారణాభావమువలన, స్థాణువునం దువురుషభ్రాంతియు, ఎండమావులందు జలభ్రాంతియు, ఆకాశమందు నీలత్వభ్రాంతియు, దర్పణమందు నగరభ్రాంతియు, జలమందు వృక్షభ్రాంతియు గలిగినటుల నీ అజ్ఞానవిశేషమువలన నీకిట్టి విరుద్ధధర్మములతోగూడిన భిన్నభ్రాంతియు పరస్పర అధ్యాసయు గలిగినది.

౪ ప్రశ్న:—భ్రాంతి అననేమి? భ్రాంతిఎన్ని విధములు? అవియేవి? ఆభ్రాంతి నివృత్తి యెటులగును?

సమాధానములు:—భ్రాంతి అనగా కల్పితము. ఎట్లనగా :—శుక్తిరజత దృష్టాంతములో మందాంధకారదోషము వలన శుక్తి అని తెలియక రజతముగాగాని, అభ్రకముగాగాని, కాగితముగాగాని తోచినపుడు, కనుపడే రూపాదిగుణములు, శుక్తి అని తెలిసినతరువాత నశించుటచేత శుక్తియందులేని ఆరూపాది గుణములు కల్పితములగుటచేత అట్టి జ్ఞానమే భ్రాంతి అనబడును.

భ్రాంతి అయిదువిధములు.—(1) భేదభ్రాంతి, కర్తృత్వభోక్తృత్వభ్రాంతి (2) సంగభ్రాంతి (3) వికారభ్రాంతి (4) జగత్సత్యత్వభ్రాంతి.

(1) భేదభ్రాంతి అనగా :—

జీవేశ్వరభేదము, జీవపరస్పరభేదము, జీవజడభేదము,

జడపరస్పరభేదము, జడయ్యాశ్వరభేదము. ఈ భ్రాంతిలన్నియు బింబప్రతిబింబ దృష్టాంతమువలన నివృత్తి అగును. ఎట్లనగా :- దర్పణమందు ప్రతిబింబించుముఖము దర్పణమందులేదు. అద్దమునుచూచే నిమిత్తము సేత్రములద్వారా బయలు వెడలిన వృత్తి అద్దము పర్యంతము వెళ్ళి వెనుకకు తిరిగి ముఖమునే చూచుచున్నది. అందువలన అద్దములో కనుపడే ప్రతిబింబము తన ముఖముకంటె భిన్నము కానందున ప్రతిబింబము సత్యమే గాని మిథ్యకాదు. అయితే ప్రతిబింబమందు కనుబడే ధర్మములు (1) బింబముకంటెవేరు (2) అద్దమందువుండుట (3) బింబమువలె గాక వ్యత్యస్తముగా నుండుట మొదలగు ధర్మములున్న, యీ ధర్మములున్నటులతోచే జ్ఞానమున్న భ్రాంతి అగును. ఈ భ్రాంతి నివృత్తి అయినచో బింబప్రతిబింబములు సర్వదా అభిన్నములనే నిశ్చయమగును. అటులనే శుద్ధబ్రహ్మము అవిద్యయందు ప్రతిబింబించి జీవరూపమున ప్రకాశించుచున్నది. అందువలన శుద్ధబ్రహ్మమునకును జీవునకును అభేదమే. అయితే మాయాబలముచేత జీవధర్మములగు అల్పజ్ఞత్వము, అల్పశక్తిత్వము, హిచ్చిత్వము, నానాత్వము మొదలగు ధర్మములున్న యీ ధర్మములున్నటులతోచే జ్ఞానమున్న మాత్రము భ్రాంతి అగును. ఈ భ్రాంతి కల్పితమని తెలిసిన తరువాత జీవబ్రహ్మలకు అభేదమనే నిశ్చయము కలుగును.

(2) కర్మత్వ భోక్తృత్వభ్రాంతి :— .

రక్తవస్త్రముమీదనుంచిన స్ఫటికము ఎర్రగా కనుపడును. ఆ రక్తవస్త్రముమీదనుండి తీసినతరువాత స్ఫటికము సహజమైన తెల్లని వణముగానే యుండును గాన ఆ యెరుపు వర్ణము వస్త్రసంబంధిగాని స్ఫటిక సంబంధికాదు. రక్తవస్త్ర సంయోగముచేత స్ఫటికమునకా రక్తవర్ణము కలిగినటుల దెలియగానే స్ఫటికమందలి రక్తవర్ణభ్రాంతి నివృత్తియగును. అటులనే అంతఃకరణతాదాత్మ్య సంబంధముచేత అంతఃకరణ ధర్మములైన కతృత్వభోక్తృత్వాది గుణములు ఆత్మయందారోపింపబడినవి. అంతఃకరణ సంబంధముకలిగియున్న జాగ్రత్స్వప్నవస్థలయందీ కతృత్వభోక్తృత్వాది ధర్మములాత్మయందారోపింపబడుచున్నవిగాని అంతఃకరణసంబంధములేని సుషుప్త్యవస్థయందీ కతృత్వభోక్తృత్వాది ధర్మములు ఆత్మయందు గనుపడుటలేదు. గావున కతృత్వభోక్తృత్వాది ధర్మములు అంతఃకరణ సంబంధమైనవిగాని ఆత్మధర్మములు కావని నిశ్చయమగుచున్నది.

(3) సంగ్రహాంతి: —

ఘటోపాధియందుండిన ఆకాశము ఘటాకాశ మనబడును. ఆ యాకాశము ఘటము ననుసరించియే యుండును. గాని ఆకాశము నిస్సంగము. అఖండమగుటవలన ఘటధర్మములైన ఉత్పత్తి లయములు, గమనాగమనములు, ఆకాశమున కెంత

మాత్రము లేవు. ఘటసంబంధముచేత నీధర్మము లాకాశము దున్నవనుట భ్రాంతియై గాని నిజముగాదు. అటులనే దేహోపాధియందుండిన ఆత్మను జీవుడనబడును. ఆయాత్మదేహము ననుసరించియుండును. ఆత్మనిస్సంగుడగుటవలన దేహధర్మములైన జననమరణములు ఆత్మయందెంతమాత్రము లేవు. దేహసంబంధముచేత ఆత్మయందున్నటుల భ్రాంతియైగానినిజముకాదు. మరియు పంచమహాభూతములతో నేర్పడిన నీదేహము దృశ్యమగుటవల్లను, ఆత్మద్రష్టయగుటవలనను, దేహముకంటె భిన్నమైన ఆత్మ, నేన దేహమనుకొనుట భ్రాంతిగాని నిజముకాదు. అటులనే దేహసంబంధమైన స్త్రీపుత్ర గృహవలయుండు గలిగే మమతయున్న భ్రాంతిగాని నిజముకాదు.

(4) వికారభ్రాంతి:—

చీకటిలోనున్న త్రాణినిచూచే నిమిత్తము నేత్రముల ద్వారా బయలుపెడలిన అంతఃకరణవృత్తి అంధకారదోషముచేత రజ్జువని తెలిసికోలేక రజ్జు ఉపాధిచైతన్యము నాశ్రయించియున్న అంతఃకరణరూపమైన మూలావిద్యతో భజెంది సర్పవికారమునుబొంది పాలయొక్క పరిణామమే పెరుగైనటుల అవిద్యాపరిణామమే సర్పమైనది. రజ్జుపాధి చైతన్యమునకు వివర్తనమైనదిగాని వికారము కలుగలేదు. అటులనే బ్రహ్మచైతన్యము నాశ్రయించియున్న మూలావిద్య ప్రారబ్ధవిశేషముచేత తోభచెంది జడచైతన్యమైన ప్రపంచరూపవికారమును

బొంది ప్రపంచముగా భ్రమకలిగించినది. ఈ ప్రపంచము అవిద్యయొక్క పరిణామమైనది. అధిష్ఠానమైన బ్రహ్మ చైతన్యమునకు వివర్తకమైనదిగాని వికారము గలుగలేదు.

(5) జగత్సత్యత్వభ్రాంతి :—

సువర్ణముయొక్క కార్యమే కుండలములుగుటవలన సువర్ణమునకును, కుండలములకును గల సంబంధము కార్యకారణసంబంధమనబడును. ఈ కార్యకారణ సంబంధమువలన రెంటికిని భేదము కనుపడుచున్నను సువర్ణముకంటెకుండలములు భేదముకాదు. సువర్ణమును కల్పించబడిన కుండల సంబంధమైన నామరూపములు మిథ్యలగుచున్నవికాని వాస్తవముకాదు. అటులనే బ్రహ్మమునకును జగత్తునకును కార్యకారణభేదము కనుపడుచున్నను బ్రహ్మకంటె జగత్తుభిన్నముకాదు. అయితే అస్తిభాతిప్రియములనే సచ్చిదానందస్వరూపలక్షణములుగల శుద్ధబ్రహ్మమునందు కల్పింపబడిన జగత్సంబంధమైన నామ రూపములు మాత్రము మిథ్య అగుచున్నవిగాని వాస్తవముకాదు.

ప్రశ్న :—నే నెవడను?

సమాధానము :—స్థూలనూత్మకాయములనెడి శరీరత్రయముకంటెను, జాగ్రత్స్వప్న సూషుప్తలనెను అవస్థాత్రయముకంటెను, అన్నమయ, ప్రాణమయ, మనోమయ, విజ్ఞానమ

య, ఆనందమయములనెడి కోశ పంచకముకంటెను, జ్ఞానేంద్రియపంచకము, కర్మేంద్రియ పంచకము, ప్రాణవాయుపంచకము, శబ్దాదివిషయపంచకము, అంతఃకరణచతుష్టయములనెడు చతుర్వింశతి తత్వములకంటెను వేరై వీటికన్నిటికి నాక్షిగానున్నట్టి బ్రహ్మమేనీవు.

ప్రశ్న :—వీటి అన్నిటికంటె వేరని తెలిసికొనుటకు శాస్త్రప్రమాణమును, పరమాత్మగురువులగుమీవాక్యప్రమాణమును మాత్రమేనా? నాకుగూడ అనుభవముచేత తెలియునా?

సమాధానము:—శాస్త్రానిగుణ్య వాక్యమునే నేను చెప్పెదనుగాని శాస్త్రవిరుద్ధమెన్నటికిని జెప్పను. శాస్త్రమును, గురువాక్యమును అనుభవము ననుసరించియే యుండను. ఒకవేళనీ అనుభవమునకు వేరుగా నున్నటలతోచినయడల నీ విచారణలోపముచేత క్రమమైన అనుభవము నికు గలుగలేదని తెలిసికొని బాగుగ విచారించవలసినదేగాని శాస్త్రముల యందును, గురువాక్యమునందును సంశయబుద్ధిగలుగకూడదు. అటులనే శరీరాదులకంటె నీవు వేరనువిషయమందు కూడా నీయనుభవమునే దృష్టాంతద్రాష్టాంతములచేత విచారించుకుని స్థిరపరచుకొనవలెను.

ప్రశ్న !—అటులైన వీటికంటెనేను వేరని తెలిసికొనుటయెటు?

సమాధానము:—పృథివ్యాది పంచభూతములు పంచీకరణానుసార మొకదానితో నొకటి సమ్మేళనమై యునువది యైదు తత్వములతోగూడినది స్థూలశరీరము. అందు ఆకాశమి తరభూతములతో సమ్మేళనమగుటచేత బుట్టిన కామక్రోధశోక మోహోభయములను గుణములు నాయందుగలగాలమును నే నెరుగుదును. ఆగుణములు నాయందులేనికాలమును నేనెరుగుదును. అందువలన ఆగుణములు నేను కాను. అవి ఆకాశసంబంధమైన గుణములగుటవలన ఆగుణములు నావికావు. వానిని ఘటాదులనువలె ద్రవ్యమగునుండి చూచుచున్నాను. అని ప్రతిమనుష్యుడు స్వానుభవముచేతనే చెల్లినకొనవచ్చును. ఈ విధముననే వాయు సమ్మేళనమువలనబుట్టిన ప్రసారణ, ధావన, చలన, కంపన, ఆకుచనకర్మములున్న, తేజోసమ్మేళనమువలన పుట్టిన తుధా, తృప్త, నిద్ర, ఆలస్య, కాంతులను ధర్మములున్న జుసమ్మేళనమువలన పుట్టినలాల, మూత్ర, శుక్ల, గుధర, స్వేదపదార్థములును పృథివీసమ్మేళనమునపుట్టిన అస్తి, మాంస, త్వక్, నాడీ రోమపదార్థములున్న నాయందున్నకాలమును, అభివృద్ధిమొందినకాలమును, నశించినకాలమును నేనెరుగుదును. అందువలన ఆధర్మములు నేనుకాను. మరియు నాధర్మములు వాయ్వాధిభూతసంబంధములగుటచేత ఆగుణములు నావికావు. వాని నన్నిటిని ఘటాదులనువలె ద్రవ్యమగునుండి చూచుచున్నాను. కాబట్టి పంచభూతసంబంధ

మైన స్థూలశరీరము నేనుకాదు. అందువలన యీస్థూలశరీర సంబంధమైన నామ, జాతి, వర్ణ, ఆశ్రమ, సంబంధ, పరిణామ, జన్మ మరణాది ధర్మములు నేనుకాను. ఈ ధర్మములు స్థూల శరీర ధర్మములగుటవలన నావిన్ని కావు. నేను వీటికంటె విలక్షణుడను అని నీవు స్వానుభవమువలన కూడా తెలిసికొన గలవు.

ఇటులనే అపంచీకృతమహాభూతసంబంధమైన పంచప్రాణవాయువులును, పంచజ్ఞానేంద్రియములును, పంచకర్మేంద్రియములును, మనోబుద్ధులును చేరియైన సూక్ష్మదేహము నేను కాను నాది కాదు. మరియు కారణశరీరమనగా అజ్ఞానము. అజ్ఞానము జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్తులను మూడవస్థలయందున్నది. యెట్లనిన :—జాగ్రద్వస్థయందు నేను బ్రహ్మనెరుగను. నేను ఇది యెరుగను. నేను అదియెరుగను అనునదే అజ్ఞానము. స్వప్నవస్థయందు నాకు బాగా జ్ఞానములేదు. తెలియదు అనునదే అజ్ఞానము. సుషుప్త్యవస్థయందు నేనేమి యెరుగననునదే అజ్ఞానము. కాబట్టి అజ్ఞానము కారణశరీరసంబంధగాని నాదికాదు. ఈ అజ్ఞానముకంటె భిన్నుడను అని స్వానుభవమువలనకూడా తెలిసికొనవచ్చును. మరియు జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్తులనెదు మూడు అవస్థలును నేను కాను. నావికావు. వాటికంటెవిలక్షణుడను. యెట్లంటె :—దీపమున్న యొక నాటకశాలలో రాజు, మంత్రి, నౌకర్లు, నాయకి, వాద్యములు, సభా

సగులు మొదలగు అందరును బ్రవేశించిరి. వారు రాకపూర్వము, వాగువచ్చి కూర్చొనిన తరువాతను, వారచటనుండి లేచి వెళ్ళిన తరువాతను ఆదీపముండియె వున్నది.

అట్లులే దీపమువలె ప్రకాశరూపమైన నేనున్నటువంటి నాటకశాల అనే స్థూలదేహములో, చిదాభానుడనే రాజున్ను, మనసులే మంత్రయున్ను, బుద్ధిలే నాయకియున్ను, పంచప్రాణములే నౌకర్లున్ను, దశేంద్రియములే వాద్యములున్ను, శబ్దాదివిషయములే సభాసదులున్ను ప్రవేశించి కొంత కాలము వ్యవహరించిన కాలమే జాగ్రదవస్థయును స్వప్నావస్థయునగును. ఈ రెండవస్థలయందును దీపమువలె ప్రకాశించుచున్న నేనుండియేయున్నాను. రాజు మొదలగు అందరి వ్యవహారములేని కాలమే సుషుప్తి అవస్థ అనబడును. ఈ సుషుప్తి అవస్థయందును నేనుండబట్టియే ఆలీనభవమును నిద్రలేచిన తరువాత చెప్పుచున్నాను. ఇంద్రియముల యొక్కయు, అంతఃకరణయొక్కయు సహాయముచేత నేను జాగ్రదవస్థయందు బ్రకాశించుచు ఆ జాగ్రదవస్థను నేను గుఱెరుగుచున్నాను. ఇంద్రియములు లేకుండా కేవల అంతఃకరణ సహాయముచేతనే స్వప్నావస్థయందును నేను ప్రకాశించుచు ఆ స్వప్నావస్థను నేను గుఱెరుగుచున్నాను. ఇంద్రియములయొక్కయు, అంతఃకరణముయొక్కయు సహాయము లేకుండా సుషుప్తి అవస్థయందును నేను ప్రకాశించుచు ఆ సుషుప్తి అవస్థను నేను గుఱెరుగుచు

న్నాను. ఈ కారణములచేత నేను అవస్థాత్రయములకంటె విలక్షణుడనని స్వానుభవమువలననే చెలిసికొనవచ్చునుగదా.

ప్రశ్న :—మోక్షమనగా నేమి?

సమాధానము :—కార్యసహిత అజ్ఞానరూపబద్ధనిన్మత్తియు, పరమానందరూప బ్రహ్మచాపియు మోక్ష మనబడును.

ప్రశ్న :—సాక్షాత్మోక్షసాధనమేది?

సమాధానం :—జీవబ్రహ్మైక్యరూప అపరోక్షజ్ఞానము.

ప్రశ్న :—జీవబ్రహ్మైక్యజ్ఞాన మెటులగులుగును?

సమాధానము :—తత్త్వమస్యాని మహావాక్యార్థబోధవలన గలుగును.

ప్రశ్న :—తత్త్వదమన నేమిబోధయగును?

సమాధానము :—మాయ-మాయాప్రతిబింబిత చిదాభాసుడు, మాయాధిష్ఠాన బ్రహ్మముచేరి యీశ్వరుడను పేరుతో తత్త్వదచ-చార్యార్థబోధయగును. ఆపుష్కరిదలిమాయను, మాయాప్రతిబింబిత చిదాభాసుని వదలివేయగా మిగిలిన మాయాధిష్ఠానమై యీశ్వరసాక్షియగు శుద్ధబ్రహ్మమే తత్త్వదల త్యైధిక మని బోధయగును.

ప్రశ్న :—త్వంపదమన నేమిబోధయగును?

సమాధానము :—అవిద్యయు అవిద్యాప్రతిబింబితచిదాభాసుడు, అవిద్యాధిష్ఠానమగు కూటస్థచైతన్యము. ఈమూఁడునుచేర్చి జీవుడనుపేరుతో త్వంపదవాచ్యార్థబోధయగును. ఇందులోగూడ అవిద్యను, అవిద్యాప్రతిబింబిత చిదాభాసునితీసివేయగా శేషించిన జీవసాక్షియగు కూటస్థచైతన్యబ్రహ్మమే త్వంపద లక్ష్యార్థమని బోధయగును.

ప్రశ్న :—తత్పద, త్వంపదముల కైక్యము గలుగును?

సమాధానము :—తత్పదవాచ్యార్థమగు యీశ్వరాశను, త్వంపదవాచ్యార్థమగు జీవాంశను పరిత్యజించి, తత్పదలక్ష్యార్థమగు శుద్ధబ్రహ్మమును, త్వంపదలక్ష్యార్థమగు కూటస్థచైతన్యశుద్ధబ్రహ్మమును ఒక్కటేయగుటవలన తత్పద, త్వంపదముల కైక్యముఘటించుచున్నందున తత్వమసివాక్యబోధవలన తీవ్రబహ్యైక్య హ్వానముగలుగును.

ప్రశ్న :—ఈజన్మములో బాల్యమునుండియువిద్యుక్తమైన ఆశ్రమధర్మములను, తత్సంబంధమైన సత్కర్మములను యథావిధిగా ననుష్ఠించని ముముక్షువునకు సద్గతిగలుగుటెట్లు?

సమాధానము :—ప్రాణోత్క్రమణకాలమందు గ్ర

హిందు అత్యాచార సన్యాసమెటుల సంపూర్ణ ఫలదాయక మగునో అటులనే చతుర్విధ ఆశ్రమధర్మములను తత్సంబంధ మైన సత్కర్మములను అనుష్ఠించజాలకున్నట్టియు తర్కవ్యాక రణపూర్వమిహమాసాది శాస్త్రపూర్వకమైన వేదాంతశాస్త్ర శ్రవణమనననిధిధ్యాసనాదులు చేయగల పాండిత్యములేనట్టి యు ముముక్షువు త్రికరణశుద్ధిగానై రాగ్యము నొందినతరువాత శ్రీశంకర భగవత్పాదాచార్యస్వాములవారిచే రచియింపబడిన బ్రహ్మచుచింతనమును పఠించుచు, అందుసంపుటిచేయబడిన బ్రహ్మైవాహా- నసంసారీ- ముక్తిహా- అనువాక్యములను శ్వాసోశ్వాసలవలె మరణపర్యంతము సర్వదా స్మరించుచుండిన దప్పక అపగోక్షసాక్షాత్కారరూప బ్రహ్మప్రాప్తి గలుగునని శ్రీశృంగేరీ శ్రీజగద్గురువులగు శ్రీసచ్చిదానంద శివాభినవనృసిం హాభారతీస్వాములవా రుపదేశించిన విధమున నెట్టి ముముక్షువు న్నకై నను దప్పక ముక్తి గలుగును.

ప్రశ్న :—ఈశీవబ్రహ్మైక్యజ్ఞానమువలన నుఃఖ నిన్మ త్తియొంటును?

సమాధానము:—ఇదివరలో జేయబడిన తత్వమసివాక్యా ధృవీచారణవలన మాయూఅవిద్యా నివృత్తియు, తత్కర్మ సహితప్రకృతినివృత్తియు, పిదపప్రకృతికిని, బ్రహ్మకునుగలద నితోచే సంబంధనివృత్తియు, పిమ్మటశీవేశ్వరభేదభావనివృత్తి యు, తరువాత కర్మత్వభోక్తృత్వ బంధనివృత్తియుగలిగి

తుదకు దుఃఖనివృత్తియగును.

ప్రశ్న:—అటులజీవబ్రహ్మైక్య నిశ్చయజ్ఞానముగలిగిన జ్ఞానియొక్క ప్రవర్తన మెట్లుండును?

సమాధానము:—నిర్మలత్వప్రకరణమందలి పరమ వైరాగ్యలక్షణానుసారముగ కేవల ప్రాణధారణకు ముఖ్య వసరమైన తుత్పిచాసల కప్పటికపుడవసరమైనంతవరకే యా దృచ్ఛికముగా లభించినంతటితోనే తృప్తిమొంది సమస్తప్రపంచవ్యవహారములను త్రికరణశుద్ధిగా వదలి సర్వదా నిర్వికల్ప సమాధిలోనుండి బ్రహ్మనందానుభవముమొందుచుండును. ఇట్టిస్థితి అత్యుత్కృష్టమని తెలియనగును. అటులగాక మరియే పూర్వజన్మమందలి కర్మఫలబలముచేతనైనా విడువబడిన బాణమువలె శరీరపతనపర్యంతము ప్రపంచవ్యవహార ప్రవృత్తియందే యుండవలసి వచ్చే జ్ఞానివిషయములో అట్టి జ్ఞాని యెల్లప్పుడు మమకారరహితుడై నాటకమందలి పాత్రములు ఆనాటకసంబంధమైన హరిశ్చంద్రాదివేషములు ధరించి, ఆవేషోచిత లీలలను జరుపుచుండియు, తనయొక్క నిజనామరూప స్థితులను గుఱెఱిగియుండి లోకవి నోదాధామా నాటకమాడుచున్నట్లు, తాను నిర్వికార చైతన్యపరబ్రహ్మమేగాని, నామరూపాత్మకమైన జీవుడనుగానని యిదివరలో దా జేసిన అవిచ్ఛిన్న భావనచేత కృతనిశ్చయ్యుండై

దాజేయు కృత్యములందు దనకు కతృత్వభోక్తృత్వములు లేకపోవుటచేత నాకర్మఫలముల దాననుభవించనని నిశ్చయ మైనందున నందలి సుఖదుఃఖములకు భ్రమించక తానునిగ్లేపు డై వర్తించుచూ సర్వదా బ్రహ్మానందమగ్నుడై యానందించుచుండును. అయితే యీయుభయవిధ ముక్తులలో నేవరు శ్రేష్ఠులను శంకపూర్ణులు. ముక్తివిషయమున నుభయులు సమానులేయైనను, ప్రపంచవ్యవహార నివృత్తియందుండినవానికి సర్వదా సుఖప్రతీతియు, ప్రపంచవ్యవహార ప్రవృత్తియందుండువానికి దుఃఖప్రతీతియు గలుగుచుండును. కావున ప్రవృత్తియందున్నవాని కంటె నివృత్తియందుండినవారే శ్రేష్ఠులని నానిశ్చితాభిప్రాయమగుటచేత, నేనికముందట్టి నివృత్తి పదవి మొది శరీర పాతపర్యంతము నేకాంతముననుండి సర్వదా బ్రహ్మానంద సుఖము ననుభవించుచూ అస్మద్గురు పుంగవులు నాకొసంగిన యోగపట్టమును సార్థకపరచుకొన దృఢనిశ్చయండనై పరమార్థవిషయమున నాకుగల నమ్మకమును, నా స్వానుభవమును మీయుపయోగార్థము మీకోరిక చొప్పున సీచిన్నిగ్రంథముచు సంగ్రహముగ వ్రాసితిని. సర్వే జనాస్సుః సోభవతు.

శ్రీయోభిలాషి,
శ్రీబ్రహ్మానంద సరస్వతీ స్వామి,
శ్రీదత్తాత్రేయమఠం, నల్లూరు.

10447

